

УДК 633.15:631.5:631.67

ОПТИМІЗАЦІЯ СОРТОВОГО СКЛАДУ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР НА ЗРОШЕННІ

Марченко Т.Ю. – доктор сільськогосподарських наук,

Шабля О.С. – кандидат економічних наук

Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН

В умовах змін клімату основним завданням селекціонера є створення нових сортів та гібридів агрокультур адаптованих до різних агроекологічних умов. В Інституті кліматично орієнтованого сільського господарства НААН ведеться селекція по таким овочевим культурам : томати, гарбуз, картопля, диня, також в колекційних розсадниках вивчаються цікаві овочеві культури.

В мережу ІКОСГ входить дослідна станція овочівництва і баштанництва. Тривалий час директором був видимий вчений, педагог, виробничник, пропагандист сучасного введення агровиробництва: доктор, професор, заслужений діяч науки і техніки України Лимар Анатолій Остапович. Під час роботи Анатолем Остаповичем була розширена робота з кавуна, дині, гарбуза а також започаткована робота з нових нетрадиційних овочевих культур. На сьогодні цей підрозділ нашого інституту має великі досягнення селекції традиційних та нетрадиційних овочевих культур

Кавун звичайний. В Україні традиційним центром виробництва баштанних культур є Херсонська область, де щорічно збирається понад 50% урожаю кавунів у країні. Сорти кавуна: Альянс, Чарівник, Орфей, Красень, Княжич, Спаський, Херсонський, Світлячок, Новорічний, Голопристанський. Створені сорти різних груп стиглості: ранньостиглі, середньоранні, середньостиглі, середньопізній. Стійкі проти фузаріозного в'янення й антракнозу, відмінно переносить посуху. Маса середнього плоду 5,0-6,5 кг, максимальна – 18 кг. Кора середньої товщини 10-16 мм. М'якоть зерниста, ніжна, соковита, солодка. Плоди містять 12,5% сухої розчинної речовини. Врожайність на суходолі до 25,0 т/га, за краплинного зрошення до 80 т/га. Транспортувальність плодів добра. Дегустаційна оцінка 4,8-5 бала.

Огірок. Голопристанський, Сфінкс, Анубіс. сорти засуhostійкі, ранньостиглі. М'якуш щільний, ніжний, хрусткий, насінне гніздо середнє. Плоди не схильні до швидкого пожовтіння. Вибагливі до тепла, вологи, родючості ґрунту.

Кабачок Акробат, Аскольд, Гайдамака, Золотинка, призначені для вирощування на суходолі і при зрошенні, придатні для використання в консервній промисловості і в кулінарії. Плоди циліндричної форми, видовжені, гладенькі, злегка ребристі у плодоніжки, у технічній стиглості блідо-зеленого кольору, м'якоть білого кольору, щільна, габітус рослини – компактний, кущовий, насіння білого кольору, середнього розміру. Середня врожайність на суходолі — 29,4 т/га Продуктивність однієї рослини - 3,5 - 4,0 кг, Сорти стійкі проти борошнистої роси.

Перець. Багряний вулкан, Злато скіфів, Каньйон, Заграва. Всі сорти жаростійкі. Призначений для споживання у свіжому вигляді та фарширування. Вміст сухої речовини в плодах – 3,8%. Урожайність плодів – 56-66 т/га. Середня маса плоду 120-150 г. Сорти стійкий проти фузаріозного в'янення, верхівкової гнилі.

Гарбуз. В умовах України вирощують три види гарбуза – звичайний, великоплідний (або волоський) та мускатний. За продуктивністю серед сортів гарбуза звичайний рекомендуємо сорти: Альтаір, Диво, Новинка, Південний, Польовичка, Херсонський. Гарбуз мускатний: Олешківський, Родзинка, Яніна

Диня. На одній рослині залежно від сорту і місця оброблення може сформуватися від двох до восьми плодів, масою від 1,5 до 5 кг. За продуктивністю серед сортів виділяються: Дідона, Фортуна, Фантазія, Престиж, Ольвія. Сорти стійкі проти борошнистої роси та бактеріозу, для користування в господарстві і для переробки. Врожайність на суходолі від 19,6 до 28,3 т / га, маса середнього плоду 2,0 кг, транспортабельність гарна. Плоди містять 13,0-14,0% сухої речовини, 10,5% цукрів.

Також у колекційних розсадниках вивчаються нові нетрадиційні овочеві культури.

Крукнек. Різновид гарбуза твердокорого. Має декоративну форму. Короткий період від посіву до збирання врожаю, а це всього 2 місяці, використання розсади та укриттів дозволяє вирощувати крукнек в багатьох зонах землеробства.

Момордика. Вона є одночасно овочевою і декоративною культурою. При культивуванні момордики необхідно проявляти обережність – молоді пагони і зав'язі плодів можуть викликати опік при дотику до них.

Лагенарія — це посудина для води і вина. Плоди досягають довжини 2 м при вазі до 7 кг. Молоді плоди рослини, що мають чудовий смак і дуже високі дієтичні якості, ідуть в їжу. Зрілі плоди використовуються для виготовлення посуду і сувенірів.

Люфа (губковий гарбуз, або губка рослинна) — однолітня трав'яниста рослина. Вирощується як технічна культура для отримання волокна й олії, а також як овочева і лікарська культура.

Кавбудек - це гібрид кавуна і гарбуза, що одержаний за оригінальною технологією. Кавбудек належить до родини гарбузових. Шкірка тонка і дуже тверда. М'якуш щільний, світло-оранжевого кольору, твердий, товщиною 2,5-4 см. Маса плоду 3-5 кг. Кількість плодів на рослині від 1-2 до 3-5. Кавбудек використовують як технічну (олійну), кормову та дієтичну культуру. Кавбудек дає високі врожаї (до 50 т/га) за звичайної для гарбузових технології вирощування на всій території з помірним кліматом.